

Promemoria

Behöriga myndigheter enligt EU:s förordning om en gemensam digital ingång

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning,
Enheten för digitalisering av den offentliga förvaltningen
Fi2023/01601

Maj 2023

Promemorians huvudsakliga innehåll

Enligt lagen (2022:126) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång bestämmer regeringen vilka förvaltningsmyndigheter under regeringen som ska vara behöriga myndigheter enligt EU-förordningen. Enligt lagen får regeringen även meddela föreskrifter om vilka kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter. Det har framstått som oklart om regeringen behöver peka ut myndigheter som behöriga enligt EU-förordningen för att dessa ska vara skyldiga att tillämpa denna. Av EU-förordningen framgår det redan vilka som är att anse som behöriga myndigheter.

I denna promemoria föreslås därför att bestämmelserna om behöriga myndigheter i 2 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång ska ändras på så sätt att regeringen inte längre ska bestämma vilka som ska vara behöriga myndigheter enligt EU-förordningen. Det blir upp till varje myndighet och enskilt organ att själv identifiera sig som behörig myndighet enligt EU-förordningen. Som en följd av ändringen i lagen föreslås att bilagan till förordningen (2022:127) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång ska upphöra och att hänvisningen i förordningen till bilagan tas bort.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

Innehållsförteckning

1	Författningstext.....	4
1.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:126) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång	4
1.2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:127) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång	5
2	EU:s förordning om en gemensam digital ingång.....	6
3	De kompletterande bestämmelserna om vilka som är behöriga myndigheter bör tas bort	7
4	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	9
5	Konsekvenser	9
5.1	Konsekvenser för den nationella samordnaren och de behöriga myndigheterna	9
5.2	Övriga konsekvenser	10
6	Författningskommentar	10

1 Författningstext

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:126) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2022:126) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Regeringen bestämmer vilka förvaltningsmyndigheter under regeringen som ska vara *behöriga myndigheter eller* nationella samordnare enligt EU-förordningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara *behöriga myndigheter eller* nationella samordnare enligt EU-förordningen och vilka uppgifter som en samordnare ska ha enligt artikel 28.1 i EU-förordningen.

Regeringen bestämmer vilka förvaltningsmyndigheter under regeringen som ska vara nationella samordnare enligt EU-förordningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara nationella samordnare enligt EU-förordningen och vilka uppgifter som en samordnare ska ha enligt artikel 28.1 i EU-förordningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:127) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2022:127) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång

dels att bilagan ska upphöra att gälla,

dels att 3 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

En förteckning över vilka förvaltningsmyndigheter under regeringen och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter finns i bilagan till denna förordning.

Myndigheten för digital förvaltning ska tillhandahålla allmänt åtkomlig information om de behöriga myndigheternas ansvarsområden enligt bilagorna I–III till EU-förordningen.

Myndigheten för digital förvaltning ska tillhandahålla allmänt åtkomlig information om de behöriga myndigheternas ansvarsområden enligt bilagorna I–III till EU-förordningen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2024.

2 EU:s förordning om en gemensam digital ingång

Den 2 oktober 2018 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) 2018/1724 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (härefter kallad EU-förordningen).

EU-förordningen utgör en del av EU:s strategi för den inre marknaden och den fria rörligheten för människor, varor, tjänster och kapital. Med stöd av EU-förordningen ska en gemensam digital ingång inrättas (härefter kallad ingången) i syfte att minska den administrativa bördan för privatpersoner och företag när de utövar sin rätt till fri rörlighet och utför ärenden eller bedriver verksamhet över gränserna. Ingången ska integreras i Europeiska kommissionens befintliga portal Ditt Europa och fungera som en central kontaktpunkt där länkar ger tillgång till webbsidor, publicerade på nationell nivå eller EU-nivå, med information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster.

Ansvar för att uppfylla de skyldigheter som framgår av EU-förordningen vilar på flera aktörer, bl.a. medlemsstaterna, nationella samordnare och behöriga myndigheter. Utgångspunkten för vilka myndigheter och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter är artikel 3.4 i EU-förordningen. Behörig myndighet definieras där som en myndighet eller ett organ i en medlemsstat som inrättats på nationell, regional eller lokal nivå och som har specifikt ansvar när det gäller den information, de förfaranden samt de hjälp- och problemlösningstjänster som omfattas av förordningen. De behöriga myndigheterna är viktiga för att syftet med EU-förordningen ska uppnås, eftersom de i stor utsträckning ansvarar för den information, de förfaranden samt de hjälp- och problemlösningstjänster som ska tillgängliggöras via ingången. Även en kommunal myndighet kan vara behörig myndighet enligt EU-förordningen.

EU-förordningen trädde i kraft den 12 december 2018 och ska börja tillämpas stegvis (artikel 39). För kommunala myndigheter inträdde skyldigheten att som behöriga myndigheter bl.a. tillgängliggöra information om och länkar till hjälp- och problemlösningstjänster den 12 december 2022.

3 De kompletterande bestämmelserna om vilka som är behöriga myndigheter bör tas bort

Förslag: De nationella bestämmelser som dels innebär att regeringen bestämmer vilka förvaltningsmyndigheter under regeringen som ska vara behöriga myndigheter, dels bemyndigar regeringen att meddela föreskrifter om vilka kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter ska tas bort.

Skälen för förslaget

Kompletterande bestämmelser om behörig myndighet

Det huvudsakliga syftet med EU-förordningen är att inrätta en gemensam digital ingång där privatpersoner och företag via länkar enkelt kan nå användbar information, förfaranden samt hjälp- och problemlösnings-tjänster som tillhandahålls av de olika medlemsstaterna. Vilken information och vilka tjänster som ska göras tillgängliga via ingången framgår av EU-förordningen, liksom vilka krav som ställs när det gäller kvalitet, innehåll och funktion. Hur varje medlemsstat organisatoriskt ser till att förordningens krav följs, t.ex. vilka nationella aktörer som ska ansvara för att vissa skyldigheter uppfylls, överlämnas däremot i viss utsträckning till respektive medlemsstat att bestämma.

I lagen (2022:126) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång finns nationella bestämmelser om behöriga myndigheter. I 2 § anges bl.a. att regeringen bestämmer vilka förvaltningsmyndigheter under regeringen som ska vara behöriga myndigheter och att regeringen får meddela föreskrifter om vilka kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter enligt EU-förordningen. Vid införandet av bestämmelsen angavs att det är viktigt att det är tydligt och transparent vilka myndigheter och enskilda organ som är behöriga myndigheter enligt EU-förordningen och vilka deras respektive ansvarsområden är, inte minst för att dessa aktörer ska kunna planera sin verksamhet (prop. 2021/22:66 s. 11). Det angavs också att en alternativ lösning hade kunnat vara att i stället låta varje myndighet och organ själv identifiera sig som en behörig myndighet utifrån sina respektive verksamhetsområden. En sådan lösning bedömdes dock sakna den långsiktiga stabilitet och förutsägbarhet som krävs för att effektivt uppnå EU-förordningens målsättning. I förlängningen skulle det också kunna innebära svårigheter för en nationell samordnare att utföra sina uppgifter enligt EU-förordningen om det inte är tydligt vilka myndigheter och enskilda organ som är behöriga myndigheter, vilka respektive specifika områden de ansvarar för samt vilka uppgifter och skyldigheter de ska uppfylla (samma prop. s. 16).

Arbetet med att kartlägga behöriga myndigheter

Vid införandet av bestämmelserna angavs i propositionen att Myndigheten för digital förvaltning bedriver ett kartläggningsarbete i syfte att identifiera

de myndigheter och andra organ vars verksamhetsområden, som de fastställs i författning eller på annat sätt, till någon del sammanfaller med EU-förordningens tillämpningsområde. I kartläggningsarbetet har myndigheten samverkat med ett antal kommuner och regioner samt med Sveriges Kommuner och Regioner för att bl.a. fastställa vilken typ av kommunal verksamhet som omfattas av EU-förordningens tillämpningsområde. I propositionen angavs också att kartläggningen indikerar att det finns potentiella behöriga myndigheter i samtliga kommuner och regioner (prop. 2021/22:66 s. 11).

Det har i samband med kartläggningsarbetet kommit fram att det råder oklarheter om huruvida regeringen behöver bestämma vilka myndigheter och enskilda organ som är behöriga enligt EU-förordningen för att dessa ska vara skyldiga att tillämpa den. Det har vidare framförts att rättsläget skulle bli tydligare om bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om vilka kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter togs bort.

Finns det ett behov av att i nationell lagstiftning tydliggöra vilka som är behöriga myndigheter enligt EU-förordningen?

En EU-förordning är direkt tillämplig i varje medlemsstat. En sådan rättsakt varken ska eller får transformeras till nationell rätt. Det följer redan av artikel 3.4 i EU-förordningen vilka de behöriga myndigheterna är. Det krävs alltså inte att regeringen utser behöriga myndigheter för att EU-förordningen ska vara tillämplig i detta avseende. Det avgörande är i stället huruvida myndigheterna och organen i fråga utifrån sitt verksamhetsområde, som det fastställs i författning eller på annat sätt, omfattas av tillämpningsområdet för EU-förordningen.

Syftet med bestämmelserna i 2 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång är att det ska vara tydligt och transparent vilka myndigheter och enskilda organ som är behöriga myndigheter enligt EU-förordningen, dels för de aktuella myndigheterna, dels för de privatpersoner och företag som är slutanvändare av de tjänster som omfattas av EU-förordningen. De kompletterande bestämmelserna om behöriga myndigheter har i stället för tydlighet skapat osäkerhet kring tillämpningen av EU-förordningen. Det bör därför övervägas om dessa bestämmelser ska tas bort. Det skulle i så fall vara upp till varje myndighet och enskilt organ att själv identifiera sig som behörig myndighet enligt EU-förordningen. Att ta bort de nationella bestämmelserna skulle kunna medföra en risk för otydlighet i fråga om vilka myndigheter som är att anse som behöriga myndigheter enligt EU-förordningen. Det kan också tänkas leda till en ökad börda för den nationella samordnaren att utföra sina uppgifter enligt EU-förordningen. Vid tillämpningen av bestämmelserna har det dock visat sig att nackdelarna är fler än fördelarna varför det finns skäl att göra den föreslagna ändringen.

Sammanfattningsvis föreslås det att 2 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång ändras på så sätt att de bestämmelser som dels innebär att regeringen bestämmer vilka förvaltningsmyndigheter under regeringen som ska vara behöriga myndigheter, dels bemyndigar regeringen att meddela föreskrifter om

vilka kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter tas bort. Som en följd av ändringen i lagen föreslås även att bilagan till förordningen (2022:127) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång ska upphöra och att hänvisningen i förordningen till bilagan tas bort.

4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2024.

Bedömning: Några övergångsbestämmelser behövs inte.

Skälen för förslaget och bedömningen: De föreslagna ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 juli 2024.

Det bedöms inte finnas behov av några övergångsbestämmelser.

5 Konsekvenser

5.1 Konsekvenser för den nationella samordnaren och de behöriga myndigheterna

Förslaget innebär att det inte längre kommer att framgå av bilagan till förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång vilka de behöriga myndigheterna är. Enligt artikel 28 i EU-förordningen ska varje medlemsstat utse en nationell samordnare som bl.a. ska fungera som kontaktpunkt för alla frågor som rör ingången. Eftersom förslaget innebär att de behöriga myndigheterna inte längre kommer att pekats ut i den nationella lagstiftningen kommer samordningsansvaret sannolikt initialt att bli mer omfattande. Det kan också medföra en ökad börda med att uppnå en effektiv och ändamålsenlig efterlevnad av EU-förordningen.

Förslaget innebär dock inte några ytterligare skyldigheter för de behöriga myndigheterna än de som redan framgår av EU-förordningen. Inledningsvis kan ansvaret för Myndigheten för digital förvaltning i egenskap av nationell samordnare innebära vissa tillfälliga merkostnader med anledning av behovet av utökad samordning. Myndigheten för digital förvaltning har tidigare beviljats finansiering inom ramen för regeringsuppdraget att vara nationell samordnare. Förslaget i denna promemoria innebär inte ytterligare uppgifter och medför inte någon finansiering för Myndigheten för digital förvaltning.

5.2 Övriga konsekvenser

Förslaget bedöms inte ha någon betydelse för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättningen och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheten att nå de integrationspolitiska målen. Förslaget påverkar inte tillämpningen av EU-förordningen och bedöms i övrigt vara förenligt med EU-rätten.

6 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:126) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång

2 § Regeringen bestämmer vilka förvaltningsmyndigheter under regeringen som ska vara nationella samordnare enligt EU-förordningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara nationella samordnare enligt EU-förordningen och vilka uppgifter som en samordnare ska ha enligt artikel 28.1 i EU-förordningen.

Paragrafen innehåller en upplysning om och ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vilka myndigheter och enskilda organ som ska vara nationella samordnare enligt EU-förordningen (se prop. 2021/22:66 s. 19 och 20). Övervägandena finns i avsnitt 3.

Paragrafen ändras på så sätt att det inte längre anges att regeringen bestämmer vilka förvaltningsmyndigheter under regeringen som ska vara behöriga myndigheter. Även bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om vilka kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter tas bort. Vilka de behöriga myndigheterna är följer i stället av artikel 3.4 i EU-förordningen.